

kaupunginvaltuusto, koska pyydetty tontinositus voitiin toimeenpanna loukkaamatta pantinhaltijan tai muun oikeutta, eikä muutakaan muistutusta voitu hakemusta vastaan tehdä, siihen myöntyä ja samalla määrätä, että osituksien johdosta syntyneet tontit oli merkittävä, itäpuoleinen Pohj. Esplanadikadun n:o:lla 37 ja länsipuoleinen n:o:lla 39. Elokuun 5 p:nä sisäasiainministeriö vahvisti kaupunginvaltuuston päätöksen¹⁾).

Sisäisten rakennusrajain muutos. Kaupunginvaltuusto päätti²⁾ hyväksyä korttelissa n:o 425 Temppekkikadun varrella sijaitsevien tonttien n:o:jen 7 ja 9 omistajain anomuksen sellaisen muutoksen tekemisestä näiden tonttien vahvistettuihin sisäisiin rakennusrajoihin, että molemmat korttelin pituussuuntaan kulkevat rajaviivat siirrettäisiin 1 metriin pohjoisemmaksi, niin että ne sijaitsisivat 15 m:n päässä katurajasta, minkä ohessa valtuusto hyväksyi kaupungin yleisten töiden hallituksen anomuksen johdosta antamassa lausunnossa tehdyn esityksen, että samanlainen muutos tehtäisiin myöskin kaupungin mainitussa korttelissa omistamain tonttien n:o:jen 11, 13 ja 15 sisäisiin rakennusrajoihin. Valtioneuvosto vahvisti³⁾ tämän päätöksen huhtikuun 12 p:nä.

2. Kiinteän omaisuuden hankintaa tai kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat asiat.

Vikin latokartanon vuokrasopimus. Sen johdosta että valtion ja kaupungin kesken tehty Vikin latokartanon vuokrasopimus oli maaliskuun 14 p:nä päättynyt, oli asutushallitus laatinut ehdotuksen uudeksi vuokrasopimukseksi, joka olisi voimassa 5 vuotta, äskenmainitusta päivästä lukien. Rahoitustoimikamari tosin piti sopimusta kaupungille epäedullisena, mutta allekirjoitti sen kuitenkin tehden samalla Vikin latokartanon arviotoimikunnalle esityksen, että valtio jo maaliskuun 14 p:stä 1922 lukien ottaisi haltuunsa vastikkeeksi hyväksytyyn Eknäsin tilan, minkä kautta sopimus lakkaisi olemasta voimassa ja kaupunki saisi haltuunsa Vikin latokartanon kokonaisuudessaan. Esiteltäessä asiaa päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto hyväksyä sopimuksen, jonka sanamuoto oli seuraava:

»Vuokrasopimus.

Helsingin pitäjässä sijaitsevaan Vikin kruununvirkataloon kuuluvan Vikin kantatilan tilukset niihin kuuluvine etuineen, jotka käsittävät 208,1 ha peltoa, 21,5 ha niittyä ja noin 3,5 ha tontteja, vuokrataan täten väliaikaisesti Helsingin kaupungille viiden vuoden ajaksi maaliskuun 14 päivästä 1921 lukien samaan päivään vuonna 1926 seuraavin ehdoin:

1:o Vuokranottaja suorittaa valtiolle vuosittain vuokrana 195,5 hehtolia rukiita, 195,5 hehtolia ohria ja 391 hehtolia kauroja, ollen velvollinen suorittamaan puolet kustakin viljalajista rahassa ja toisen puolen joko rahassa tai luonnossa, niin että vuokramaksun muuntaminen rahaksi on tehtävä sen vuoden verohinnan mukaan, joka käsittää vuokravuoden kesäajan, ja on vil-

¹⁾ Valt. pöytäk. 7. 9. 4 §. — ²⁾ S:n 23. 2. 37 §. — ³⁾ S:n 11. 5. 2 §. — ⁴⁾ S:n 13. 4. 22 §.

jan vähin paino hehtolilta oleva rukiiden 70 kiloa, ohrain 60 kiloa sekä kaurain 48 kiloa. Tämä vuokramaksu, yhteensä 782 hehtolia, on suoritettava kruunuverojen kannannan yhteydessä.

Vuokramaksu ensimmäiseltä vuokravuodelta on kuitenkin ainoastaan 150 hl rukiita, 150 hl ohria ja 300 hl kuroja eli yhteensä 600 hehtolia.

2:o Päätilan vuokraajan on suoritettava kaikki koko tilalta vuokra-ajan menevät verot, yleiset maksut ja rasitukset.

Torpparit ja mäkitupalaiset suorittavat päätilan vuokraajalle osuutensa edellä mainituista veroista, maksuista ja rasituksista seuraavain tilusosuuksien mukaan: Forstorp 0,08, Vikbacka 0,06, Stallberg 0,06, V. F. Levanderin mäkitupa 0,02 sekä K. Thusbergin, K. Levanderin, K. Falkin, J. Kavoniuksen, L. Lundqvistin ja J. Nymanin mäkituvat 0,01 kukin.

Päätilan lopullinen osuus on siis 0,72 osaa kaikista edellä mainituista veroista, maksuista ja rasituksista.

Tientekovelvollisuuteen nähden on kuitenkin noudatettavana, että vuokraaja vastaa siitä oman tilaosuutensa mukaan.

3:o Jos tilan on vuokrakauden kuluessa otettava osaa ylimääräisiin rasituksiin, niinkuin maamittaustoimituksesta johtuviin kustannuksiin, suorittaa ne valtio. Vuokranottaja on kuitenkin velvollinen hankkimaan tarpeellisen työvoiman, jonka valtio hänelle korvaa asianomaisen viranomaisen antaman todistuksen mukaan.

4:o Vuokranottaja ei ole oikeutettu asianmukaisesti luvatta luovuttamaan tilaa taikka sen osaa toiselle eikä myöskään tilaa yhdysviljelyksessä muun alueen kanssa.

5:o Vuokranottajalla ei ole oikeutta luvatta luovuttaa vuokraoikeutta toiselle.

6:o Vuokranottajan on niin hoidettava viljelmänsä ja kunnossa pidettävä rakennuksensa, etteivät ne vuokra-ajana huonone, ja on hänen muutoin noudatettava virkatalojentarkastajan antamia määräyksiä tilan rappeuden estämiseksi.

7:o Perusparannuksia, uutisviljelyksiä ja rakennusyrityksiä toimittessaan on vuokranottajan noudatettava virkatalojentarkastajan hyväksymää suunnitelmaa.

8:o Vuokranottajan on pidettävä valtiolle kuuluvat rakennukset vakuutettuina täydestä arvostaan.

9:o Vuokranottaja ei saa asianmukaisesti luvatta myydä eikä tilalta pois kuljettaa valtiolle kuuluvia rakennuksia ei myöskään lantaa, savea, multaa, polttoturvetta, turvepehkuu, hiekkaa, soraa eikä kiviä eikä kaskeamilla raivata uusia viljelysmaita.

10:o Vuokra-ajana on korsirehun myynti tilalta kielletty. Vuokrakauden päättyessä on vuokranottajan jätettävä tilalle kolmannes edellisen vuoden korsirehusadosta ja tavallinen rukiinlaiho.

11:o Virkatalon metsästä saa vuokranottaja virkatalojentarkastajan ilmoituksen ja asianomaisen metsänhoitoviranomaisen osoituksen mukaan polttopuita 150 m³ sekä rakennusten korjaukseen ja kunnossapitoon tarvitsemansa rakennuspuut, sikäli kuin niitä metsänhoidollisten näkökohtain mukaan voidaan ottaa virkatalon metsästä, jota vastoin halkojen myynti on kielletty. Puuaineiden leimaukseen on vuokranottajan kustannettava apumies.

12:o Laiduntamisesta virkatalon metsämailla sekä oikeudesta saven, hiekan, mullan, sammaleen, kivien y. m. ottoon ovat voimassa seuraavat määräykset:

Mitä metsämaahan tulee, on vuokraajan noudatettava metsänhoitajan ja muutoin virkatalojentarkastajan antamia määräyksiä.

13:o Vuokranottajan kalastusoikeudesta ovat voimassa seuraavat säännökset:

Vuokraajalla on oikeus harjoittaa luvallista kalastusta virkatalolle jaelussa kalavedessä.

14:o Asutushallituksella on oikeus julistaa vuokranottaja menettäneeksi vuokraoikeutensa seuraavissa tapauksissa:

a) jos vuokranottaja luvatta toiselle siirtää vuokraoikeutensa tai vuokraa tilan tai sen osan;

b) jos hän luvatta myy tai tilalta pois kuljettaa lantaa tai valtiolle kuuluvia rakennuksia;

c) jos hän laiminlyö asutushallituksen määräämän ajan kuluessa täyttää tilan rappeuden estämistä tarkoittavat määräykset;

d) jos hän muutoin rikottuaan tämän sopimuksen määräyksiä uudelleen niitä rikkoo.

Näissä tapauksissa on vuokranottaja velvollinen käskystä muuttamaan tilalta pois seuraavana lähtöpäivänä.

15:o Tilan viljelyä sekä rakennusvelvollisuuden ja muiden vuokraehtojen täyttämistä valvoakseen virkatalojen tarkastajat ja asutusviranomaiset toimittavat tarpeen vaatiessa katsastuksia tilalla, ja on vuokranottajan tällöin heille annettava katsastuksessa tarpeelliset ilmoitukset ja tiedot.

16:o Vuokrakauden päättyessä vuokrasopimus lakkaa voimassa olemasta olematta irtisanominen kumpaiseltakaan puolelta tarpeellinen.

17:o Vuokraajan on soveltuvilta kohdin noudatettava tammikuun 15 päivänä 1915 valtion virkatalojen käytöstä annetun asetuksen määräyksiä sekä asianomaiselle metsänhoitoviranomaiselle niinkään ilmoitettava virkatalon metsissä sattuneesta metsävalkeasta.

Tämä sopimus on laadittu kaksin kappalein, toinen vuokranottajalle ja toinen valtiolle.»

Eknäsin tilan osto. Sittenkun valtioneuvosto oli kysymystä Helsingin pitäjässä olevan Vikin sotilasvirkatalon luovuttamisesta Helsingin kaupungille valmistelemaan asetetun toimikunnan esityksestä ¹⁾ päättänyt mainitun virkatalon vastikkeeksi hyväksyä Porvoon maalaiskunnassa sijaitsevan Eknäsin tilan, joka rahatoimikamarin katsastusmiesten laatimaan arviokirjan mukaan käsitti kaikkiaan 1,129.395 ha, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa rahatoimikamarin ostamaan viimeksi mainitun tilan 1,900,000 markan kauppahinnasta ja m. m. seuraavin ehdoin:

kaupasta saa erottaa maatilan elävän ja kuolleen irtaimiston, korjatun laihon ja 1,000 syltä halkoja; sekä

myyjät sitoutuvat vuokraamaan maatilan maaliskuun 14 p:ään 1922 asti 25,000 markan vuosivuokrasta.

Samalla kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, että kauppahinta oli etuantina suoritettava kaupunginkassasta ja pantava maksettavaksi vastedes otettavasta obligatiolainasta.

Eräiden Boxbackan maa-alueiden osto. Rahatoimikamari ilmoitti, että joulukuun 4 p:nä 1920 pidetyssä huutokaupassa oli eräs Boxbackan huvilayhdyskunnassa oleva n. 25,000 m² käsittävä viljelyspalsta, joka oli kaupungille kuuluvan laajahkon alueen ympäröimä, hündettu kaupungille 30,100 markasta. Huomauttaen, että alistuksen tekeminen kaupunginvaltuustolle

¹⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 227. — ²⁾ Valt. pöytäk. 23. 2. 20 §.

olisi viivytännyt kauppaa, anoi kamari toimenpiteensä hyväksymistä ja varojen osoittamista kauppahinnan suoritukseen. Kaupunginvaltuusto myöntyi ¹⁾ rahatoimikamarin esitykseen ja osoitti käyttövaroistaan 30,100 markkaa puheenaolevaa ostoa varten. Samoin hyväksyttiin ²⁾ kamarin toimenpide 47,000 markalla ostaa kaksi yhteensä 0.872 ha käsittävää Boxbackan maapalstaa. Tarvittava rahamäärä osoitettiin maksettavaksi 1920 vuoden budjettiin Malmin Hertonäsin rautatierakennusta varten merkitystä määrärahadista.

Kaupunginvaltuusto myöntyi ³⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen esitykseen, maanviljelijä K. Levanderin omistaman Hertonäsin radan paikaksi tarvittavan 6,610 m² laajuisen Boxbackassa Vantaanjoen varrella sijaitsevan maa-alueen hankkimisesta kaupungille siten, että kaupunki herra Levanderille luovuttaisi niinikään Boxbackassa sijaitsevan saman laajuisen alueen hänen omistamansa Rönkkulla nimisen asuntopalstan viereltä.

Kysymys eräiden Pakinkylän alueiden ostosta. Kunnallisneuvos N. Toivosen tarjottua kaupungin lunastettaviksi 1,772,020 markan kauppahinnasta eräät Helsingin pitäjän Pakinkylän alueet, nimittäin Murmästars R. n:o ²⁵, Erikas R. n:o ¹², Lehtimäen palstatilan, Mäkelän palstatilan, Karlsbergin palstatilan ja Prästbackan palstatilan, yhteensä 133.642 ha, oli rahatoimikamari ottanut mainitun tarjouksen käsiteltäväkseen ja sen johdosta hankkinut maatilalautakunnan ja kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnon. Maatilalautakunta huomautti, ettei puheenalaisia maita voinut pitää kaupungin maanviljelykselle tarpeellisina, jota vastoin kaupungin yleisten töiden hallitus yhtyen kaupunginasemakaava-arkkitehdin lausuntoon katsoi, että kaupungin tulisi käyttää tilaisuutta hyväkseen hankkiakseen itselleen tärkeimmän osan Pakinkylän yhdyskunnan aluetta, jota kaikkialta ympäröi kaupungin maa ja joka siten katkaisi tärkeiden asutusalueiden välisen yhteyden. Rahatoimikamari myönsi kyllä, että alueet eivät olleet merkitystä vaille kaupungin vastaiselle kehitykselle, mutta ehdotti kuitenkin tarjouksen evättäväksi, kun ei kaupunki välttämättä tarvinnut näitä alueita ja koska kaupungin rahallinen asema vaati noudattamaan mitä suurinta säästäväisyyttä. Kamari pysyi tässä mielipiteessään senkin jälkeen kuin hinta oli huojustettu 1,500,000 markkaan.

Asiaa kaupunginvaltuustossa esitettäessä päätti ⁴⁾ valtuusto palauttaa asian rahatoimikamariin neuvottelujen jatkamista varten maksuehdoista.

Evätty tarjous luovuttaa kaupungille Hertonäsissä oleva torppa. Torppari E. Sohlin tarjouksen luovuttaa kaupungille Hertonäsissä olevan Nybackan torpan vuokraoikeus ja torpan tiluksella olevat rakennukset 20,637:50 markan hinnasta kaupunginvaltuusto epäsi ⁵⁾.

Ruskeasuon ja Nyäkerin pakkolunastus. Kaupunginvaltuuston vuonna 1917 senaatilta anottua ja saatua oikeuden pakkolunastusta käyttämällä hankkia itselleen omistusoikeus Helsingin pitäjän Pikkuhuopalahden kylän Korpaksen verotaloon kuuluvain Ruskeasuon ja Nyäkerin alueisiin, alaltaan 5.2772 ha ⁶⁾, ei tätä tarkoitusta varten asetetussa pakkolunastuslautakunnassa kuitenkaan oltu voitu päästä yksimielisyyteen korvauksen suuruudesta, minkä vuoksi sen vahvistaminen jätettiin ⁷⁾ maaherralle, joka marraskuun 11 p:nä 1920 antamallaan päätöksellä vahvisti toimitetun pakkolunastusmenettelyn sekä velvoitti kaupungin mainittujen alueiden omistajille suorittamaan kor-

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 17 §. — ²⁾ S:n 25. 5. 8 §. — ³⁾ S:n 13. 4. 36 §. — ⁴⁾ S:n 14. 12. 16 §. — ⁵⁾ S:n 14. 12. 47 §; vrt. tätä kert. siv. 32. — ⁶⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 19—21 ja 1918 vuod. kert. siv. 11. — ⁷⁾ S:n 1919 vuod. kert. siv. 227.

vausta 12 markkaa neliometriltä eli yhteensä 633,264 markkaa. Kaupunginvaltuusto, joka piti määrättyä pakkolunastusarvoa liian korkeana, päätti¹⁾ valtuuttaa rahatoimikamarin anomaan sen alennusta, minkä ohessa kamarin tuli lääninrahastoon tallettaa puheena olevat 633,264 markkaa sekä, sittenkuin pakkolunastushinta oli lopullisesti vahvistettu, tehdä ehdotus määrärahan osoittamisesta tarkoitukseen.

Keskuskadun aseman muutos. Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli antanut rahatoimikamarille toimeksi tehdä sopimuksen niiden korttelien n:o:jen 95 a ja 95 b tonttien omistajain kanssa, joita päätetty Keskuskadun muutos²⁾ koski, oli kamari Aktiebolaget Centralgatan osakeyhtiön, Aktiebolaget Stockmann osakeyhtiön ja Aktiebolaget Kinopalats osakeyhtiön kanssa laatinut kauppa- ja luovutuskirjat, mitkä sopimukset kaupunginvaltuusto hyväksyi³⁾. Samoin hyväksyi⁴⁾ valtuusto kamarin ja lääketieteenselensiaatti F. W. Litoniuksen y. m. kesken tehdyn kauppakirjan, joka koski mainitun kadun järjestyssä Aleksanterinkadun tonttiin n:o 23 kuuluvaksi luettua aluetta.

Määräraha Karjalankadun tontin n:o 11 oston. Kun rahatoimikamarin asiamiehen suojellakseen kaupungin oikeutta oli täytynyt 8,483: 93 markasta pakkohuutokaupassa huutaa kaupungille Karjalankadun tontti n:o 11, jonka kaupunki vuonna 1913 oli myynyt, ja johon kaupungilla oli ensimmäinen kiinnitys maksamattoman kauppahinnan vakuudeksi, anoi kamari 3,577: 30 markan myöntämistä niiden rahamäärien suorittamiseen, joita tontin pakkomyyntissä ei ollut kuitattu kaupungin saamia vastaan. Kaupunginvaltuusto myöntyi⁵⁾ kamarin anomukseen ja osoitti puheenaolevan rahamäärän käyttövaroistaan.

Ruoholahdenkadun tontin n:o 25 lunastus. Sittenkun senaatti vuonna 1915 oli oikeuttanut Helsingin kaupungin pakkolunastusta käyttämällä hankkimaan omakseen Voinvientosioussiike Valion omistaman Ruoholahdenkadun tontin n:o 25⁶⁾, mutta rahatoimikamari kuitenkin piti maaherran vahvistamaa tontin ynnä siinä olevien rakennusten pakkolunastushintaa 752,260:40 markkaa liian suurena, oli ryhdytty toimenpiteeseen muutoksen aikaansaamiseksi maaherran päätökseen. Sillä välin menetti kaupunki pakkolunastusoikeuden, kun rahatoimikamari oli jättänyt säädetyssä järjestyksessä pakkolunastushinnan tallettamatta lääninrahastoon. Kun tontin hankkiminen oli välttämätön kaupungin satamarakennuksia varten, ryhdyttiin osuuskunnan kanssa uusiin neuvotteluihin, jotka johtivat siihen, että osuuskunta ilmoitti suostuvansa luovuttamaan kaupungille IV kaupunginosan korttelissa n:o 171 olevan Ruoholahdenkadun tontin n:o 25 800,000 markan hinnasta, sillä ehdolla, että kauppa päätettiin ja kauppahinta suoritettiin ennen syyskuun loppua.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁷⁾ myyntitarjouksen ja määräsi, että kauppahinta oli maksettava etuana kaupunginkassasta ja merkittävä 1922 vuoden menosääntöön. Rahatoimikamarille annettiin toimeksi⁷⁾ ryhtyä päätöksen aiheuttamiin toimenpiteisiin.

Porthaninkadun tontin n:o 14 osto. Rahatoimikamarin syyskuun 29 p:nä toimitetussa julkisessa huutokaupassa huudettua kaupungille Porthaninkadun tontin n:o 14 108,575 markan kauppahinnasta, josta maksamatonta kauppahintaa vastaan kuitattiin 33,542: 89 markkaa, päätti⁸⁾ kaupunginvaltuusto kamarin esityksestä, hyväksyä edellämainitun toimenpiteen ja

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 24 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 5. — ³⁾ Valt. pöytäk. 9. 3. 20 §. — ⁴⁾ S:n 15. 6. 11 §. — ⁵⁾ S:n 9. 3. 19 §. — ⁶⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 11 ja 1915 vuod. kert. siv. 3. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 24. 8. 29 §. — ⁸⁾ S:n 2. 11. 7 §.

määrätä tontin käteisen kauppahinnan, 75,032: 11 markkaa, etuantina suoritettavaksi kaupunginkassasta ja merkittäväksi 1922 vuoden menosääntöön.

Mustikkamaalla sijaitsevien huvilarakennusten osto. Kahden Mustikkamaalla sijaitsevan, vartijain asunnoiksi aiotun, huvilarakennuksen ostamiseksi kaupunginvaltuusto osoitti ¹⁾ käyttövaroistaan 40,000 markkaa.

Leppäsuon alueen lunastus. Vuonna 1873 vuokrattiin Leppäsuon huvilarakennusalue puutarhuri M. G. Steniukselle 25 vuodeksi, ja vuonna 1878 kaupunginvaltuusto oikeutti vuokraajan kaupunkia kuulematta toiselle siirtämään vuokraoikeutensa. Maaliskuun 31 p:nä 1892 tehdyllä uudella vuokratarkistuksella myönnettiin herra Steniukselle vuokratarkistuksen pidennystä 20 vuodeksi eteenpäin, tammikuun 1 p:stä 1899 lukien, Leppäsuon alueisiin n:o 68 a ja 68 b, ollen vuokraaja oikeutettu ja velvollinenkin Leppäsuon tultua otetuksi kaupunginasemakaavaan lunastamaan alueen 68 a tehdastonteista voimassa olevin ehdoin. Sitten oli Aktiebolaget M. G. Stenius yhtiö, jolle vuokrasopimus oli siirretty vuonna 1895, esittänyt vaatimuksen saada käyttäjähyväkseen lunastusoikeutensa alueeseen 68 a nähden, mutta koska yhtiön kanssa tehty sopimus ei velvoittanut kaupunkia ryhtymään toimenpiteisiin alueen ottamiseksi kaupunginasemakaavaan ja se sitäpaitsi oli kaupungille tarpeellinen, oli rahatoimikamari jättänyt yhtiön esityksen huomioonottamatta ²⁾. Aktiebolaget M. G. Stenius yhtiö ei kuitenkaan ollut halukas tekemään uutta aluetta koskevaa vuokrasopimusta. Sitävastoin herätti yhtiö lokakuun 29:nä 1919 päivätyssä kirjelmässä kysymyksen sikäläisten rakennusten ynnä itse tonttien lunastusoikeuden lunastamisesta kaupungille, ja päätti rahatoimikamari valittujen edustajien kautta neuvotella yhtiön kanssa. Neuvottelut eivät kuitenkaan johtaneet toivottuun tulokseen, rahatoimikamari kun piti ehdotettua lunastushintaa liian suurena. Yhtiötä kehoitettiin ³⁾ sentähden ennen elokuun 1 p:ää 1920 kaupungin käytettäväksi luovuttamaan vuokratarkistat n:ot 68 a ja 68 b ja kun yhtiö kieltäytyi alistumasta kamarin päätökseen, puhuteltiin erästä asianajajaa asian selvittämiseksi oikeudellisessa suhteessa. Sitten yhtiö ilmoitti olevansa halukas ryhtymään uudelleen neuvotteluihin, minkä vuoksi kamarin päätös oikeudenkäynnin aloittamisesta peruutettiin ja tehtiin sopimus, joka sisälsi 700,000 markkaan päättyvän myyntitarjouksen yhtiön puolelta, edellyttäen, että kasvivaraston ja kaluston arvo haltuun otettaessa oli 200,000 markkaa.

Rahatoimikamari huomautti ⁴⁾, ettei voinut olla vähintäkään epäilystä sen seikan suotavuudesta, että Leppäsuon alue saataisiin takaisin kaupungin haltuun käytettäväksi tarkoituksiin, joilla oli suurempi merkitys kunnallisessa toiminnassa kuin kaupapuutarhan ylläpitämisellä juuri tällä paikalla, mutta että takaisin hankinnassa noudatettavasta menetelmästä voitiin olla eri mieltä. Kamari oli aikaisemmin, kuten asian kehitystä osoittavasta selonteosta näkyy, asettanut sille kannalle, ettei kaupunki ole velvollinen sallimaan alueen lunastamista, vaan voi ilman muuta vaatia sen palautettavaksi, jopa käydä häättämään vuokraajaa. Tietysti olisi tällainen asian ratkaisu yksinkertaisin ja edullisin kaupungille eikä muu voisi tulla kysymykseen, jos kaupungin oikeus tällaiseen menettelyyn olisi riidaton. Näytti kuitenkin sangen epätietoiselta, päättöisikö tästä menettelystä epäilemättä johtuva oikeudenkäynti kaupungin eduksi. Lausunnossa, jonka kamari oli hankkinut ent. esittelijäsihteeri A. Listolta, tulkittiin asia kaupungille epäsuotuisaan suuntaan. Lausunto päättyi seuraaviin ponsiin:

¹⁾ Valt. pöytäk. 27. 4. 31 § ja 7. 9. 10 §. — ²⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 220. — ³⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 226. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 39.

1) Osakeyhtiö M. G. Steniuksen oikeus tehdastonttina omakseen lunastaa Leppäsuon alueen n:olla 68 a osoitettu osa kaupungin ja puutarhuri M. G. Steniuksen välillä maaliskuun 31 p:nä 1892 tehdyn vuokrasopimuksen 2 kohdan nojalla on edelleen voimassa, siihen katsomatta että sopimus vuokraan nähden päättyi 1918 vuoden umpeen mennessä.

2) Leppäsuon alue on otettu XIII (Töölön) kaupunginosan virallisesti vahvistettuun kaupunginasemakaavaan ja siihen vihreällä värillä merkitty istutukseksi.

3) Mikään ei siis nykyään estä luovuttamasta Leppäsuon alueen osaa 68 a omistusoikeuksin yhtiölle vuokrasopimuksen 2 kohdan mukaisesti.

4) Yhtiö voi milloin tahansa hallinnollista tai oikeudenkäyntitietä saada kaupungin velvoitetuksi Leppäsuon alueella toimituttamaan kaupungin yleisessä rakennusjärjestyksessä määrätyn tonttijaoituksen sekä sitten tontin omistusoikeudesta yhtiölle antamaan lailliset saantokirjat.

Edellä lausutun johdosta rahatoimikamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi Aktiebolaget M. G. Steniuksen omistamain, Leppäsuon palstoilla 68 a ja 68 b olevain rakennusten, Leppäsuon palstalla 68 a puutarhakäyttöä varten olevan yhtiön kasvivaraston ja kaluston sekä yhtiöllä mainitun palstan lunastamiseen olevan oikeuden lunastamiseksi osoittaa 700,000 markkaa, joka rahamäärä olisi edeltäpäin maksettava kaupunginkassasta ja merkittävä 1922 vuoden menosääntöön.

Kaupunginvaltuusto epäsi¹⁾ esityksen.

Kulkuväylän aikaansaaminen korttelin n:o 296 halki. Sittenkun Aktiebolaget J. D. Stenberg & Söner niminen yhtiö ja Osakeyhtiö Ahjo konepaja olivat rahatoimikamarilta anoneet, että heille myönnettäisiin oikeus ammattimiehen johdolla syvään veteen laskea rantasilta-arkkuja yhtiöiden Pohjoissatamassa olevien siltain ja telakkain kohdalle sekä täyttää ja lunastaa näiden ulko-reunan ja yhtiöiden omien X kaupunginosan korttelissa n:o 296 olevien tonttien välinen alue, oli kamari käsitellyt kysymystä ja asiasta hankkinut myöskin työpäällikön ja kaupunginasemakaava-arkkitehdin lausunnot, jotka, edellyttäen että saataisiin aikaan korttelin n:o 296 halki Hakaniemen torille johtava liikenneväylä Sörnäsän rautatien jatkeeksi, olivat sitä mieltä, että yhtiöille voitaisiin myöntää n. 46.70 m²:n laajuinen lisäalue mainittavasti supistamatta vastaisen satama-alueen tilaa.

Rahatoimikamari lausui, että Sörnäsän rautatien jatkaminen korttelin n:o 296 halki ei ainoastaan olisi kaupungille erittäin edullinen, vaan aivan välttämätönkin, osin siinä tapauksessa että suunniteltu Sörnäsän rannassa olevien satamalaitteiden laajentaminen toteutetaan, osin jotta It. viertotien ja Eläintarhantien sekä Siltasaaren- ja Hämeenkadun risteyksissä vallitsevaa suurta ja kasvamistaan kasvavaa liikennettä voitaisiin helpottaa, sekä ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi kaupungin ja edellämainitun yhtiön kesken tehtäväksi seuraavan sopimuksen:

kaupunki luovuttaa mainituille yhtiöille korttelin n:o 296 viereltä noin 3,700 m²:n laajuisen ja sen muotoisen vesialueen kuin asiakirjain oheinen pohjapiirros osoittaa, niin että Osakeyhtiö Ahjo Konepaja saa niinkään kartassa osoitetun uuden tontinrajan itäpuolisen ja Aktiebolaget J. D. Stenberg & Söner-yhtiö sen länsipuolisen vesialueen;

lämän vastikkeeksi saa kaupunki Aktiebolaget J. D. Stenberg & Söner nimiseltä yhtiöltä noin 3,360 m²:n laajuisen alueen samasta korttelista kau-

¹⁾ Valt. pöytäk. 14. 12. 18 §.

pinginasemakaavassa ehdotetun liikenneväylän teettämiseksi semmoisena kuin asiakirjain oheisessa kartassa on osoitettu;

yhtiöt oikeutetaan teettämään kivipenger pitkin tontinrajaa laiturialuetta vasten rakennuskonttorin osoituksen mukaan, niin ettei vastaisen rantasillan teettäminen kohtaa estettä;

yhtiöt oikeutetaan omiksi tarpeikseen ja omalla kustannuksellaan rakennuttamaan osa rantasiltaa sekä siihen sijoittamaan purkauskalusteita, kaikki rahatoimikamarin vahvistamain piirustusten mukaan;

kun kaupunki on teettänyt Hakaniemenrannan ja Kone- ja Siltarakennus osakeyhtiön alueen välisen jäljellä olevan rantasillan tai sen osan, siirtyy yhtiöidenkin teettämä rantasilta maksutta kaupungin omaksi ja luovutetaan yleiselle satamaliikenteelle, kuitenkin oikeuttamalla yhtiöt 30 vuoden kuluessa tästä lähtien pitämään teettämänsä purkauskalusteet paikallaan ja etuoikeutettuina käyttämään rantasiltaa niitä aluksia varten, joita ne purkavat. Mainitut purkauskalusteet, jotka ovat yhtiöiden kunnossa pidettävät, on, ellei niitä käytetä yhtiöiden omiin purkaustöihin, luovutettava muidenkin liikennöitsijäin käytettäväksi;

kaupunki sitoutuu, siinä tapauksessa että tonteilla harjoitettu teollisuus sitä vaatii, rantasiltaan ruoppaamaan noin 30 m. levyisen ja niin syvän väylän kuin rantasilta vaatii, enintään kuitenkin 20 jalkaa syvän. Ruoppaus toimitetaan niin, että se on suoritettu rantasillan valmistuessa;

kaupungin oikeutta vastedes rakentaa siltayhteys ja rautatieraitteet Siltavuorensataman poikki pääasiassa tämän sopimuksen oheisen suunnitelman mukaisesti ei tämä sopimus rajoita; kuitenkin pitää, jos tonteilla harjoitettu teollisuus sitä vaatii, liikkuvan sillan olla sitä kokoa, että enintään 18 jalan syvässä kulkevat alukset voivat siitä liikkua;

kaupunki teettää omalla kustannuksellaan suunnitellun 24 m. leveän kadun, ollen sen teettäminen aloitettava viimeistään tammikuun 1 p:nä 1923 ja suoritettava 5 vuoden kuluessa siitä;

Aktiebolaget J. D. Stenberg & Söner niminen yhtiö oikeutetaan tähänastiseen tapaan käyttämään nykyistä telakkaansa, kunnes suunniteltu uusi katu on valmistunut ja suunnitellun rantasillan rakennustyöt saattavat telakan edelleen käyttämisen mahdolltomaksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ esityksen sekä antoi rahatoimikamarin toimeksi antaa valtuustolle ehdotus tästä päätöksestä johtuvaksi kaupunginasemakaavan muutokseksi, mihin nähden kaupungin tulisi sitoutua hyväksymään yhtiön omistamain tonttien sisäisten rajain muutos ja oikeuttaa yhtiöt, jos ne niin halusivat, yhteen rakentamaan kortteleissa n:oissa 296 a ja 296 b olevat eri tontit, että myös ryhtyä muihin edellä mainitusta päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Valtion ja kaupungin välinen tilustenvaihto. Koska kaupunki teettääkseen liikenneväylän pitkin Kaisaniemenlahtea ja Siltavuorenrantaa Pohjoissatamaan²⁾ tarvitsi ent. Uudenmaan pataljoonan kasarmialueen kaakkoisosan, alaltaan 1,460 m², ja kun sotaministeriön ja kaupungin rakennuskonttorin välisestä kirjeenvaihdosta kävi ilmi, ettei ministeriö katsonut olevansa oikeutettu käyttämään puheenalaisesta ranta-alueesta suurempaa osaa kuin tonttijaoitus osoitti, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto tehdä valtiolle alistuksen puheenalavan alueen luovuttamisesta kaupungille ja antaisi kaupunki valtiolle vastik-

¹⁾ Valt. pöytäk. 16. 11. 13 §. — ²⁾ Vrt. 1920 vuod. kert. siv. 5. — ³⁾ Valt. pöytäk. 23. 2. 15 §.

keeksi yllämainitun kasarmintontin itäisen rajaviivan ja rannan välisen 1,790 m² käsittävän alueen. Jos valtioneuvosto periaatteessa suostuisi tilustenvaihtoon, hankittaisiin sittemmin vahvistus tästä johtuvalle kaupunginasemakaavan muutokselle.

Korkeavuorenkadun tontin n:o 29 erään osan myynti. Sittenkuu aviopuolisot Boguscheffsky olivat kaupungille testamentilla määränneet¹⁾ kolmanneksen varoistaan, joihin sisältyi puolet Korkeavuorenkadun tonttia n:o 29 (talo n:o 7), mutta kaupunki kuitenkin oli rouva Boguscheffskyn luonnolliselle pojalle luovuttanut viisi kuudettaosaa vainajan pesäosuudesta, sai kaupunki $\frac{7}{72}$ puheenalaisesta talosta ja tontista. Siihen nähden että oli vaikeaa hoitaa tontin osaa ja kun sitä ei voinut edullisesti rakentaa, päätti²⁾ valtuusto valtuuttaa rahatoimikamarin isännöitsijä J. Schönholzille ja rouva A. M. Schinderille sekä hänen alaikäisille lapsilleen 20,000 markan hinnasta myymään kaupungin osuuden edellämainitusta talosta ja tontista sillä ehdolla, että ostajat ottivat vastatakseen aviopuolisoiden Boguscheffskyn kuolinpesän veloista ja talon hoitokustannuksista, ollen oikeutettuja ottamaan huostaansa pesän irtaimiston.

Tontin luovuttaminen Helsingin vapaaehtoiselle palokunnalle. Kaupunginvaltuusto päätti³⁾ myöntyä Helsingin vapaaehtoisen palokunnan anomukseen saada ilman edelläkäypää huutokauppaa ostaa Runebergkadun tontti n:o 10. Tontin hinta vahvistettiin toimitetun arvion jälkeen 304,500 markaksi, ja oli ostajan rakentamisvelvollisuuteen ja maksuehtoihin nähden alistettava kaupungin tonttien luovutuksesta voimassa oleviin määräyksiin.

Sittemmin ilmoitti palokunta, ettei se kauppaehtoisten, nykyisten rakennusolojen eikä taloudellisen asemansa tähden katsonut kykenevänsä päättämään kauppaa, minkä vuoksi kysymys raukesi⁴⁾.

Korttelin n:o 464 tonttien n:o:jen 17, 47 ja 49 myynti. Sittenkuu rautatiehallitus oli rahatoimikamarilta anonut saada ostaa XIV kaupunginosan korttelista n:o 464 n. 4,720 m²:n laajuisen tonttialan valtionrautateiden henkilökunnan asuntojen paikaksi, päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa rahatoimikamarin sanotulle hallitukselle 1,500,000 markan kauppahinnasta myymään mainitun korttelin tontit n:ot 17, 47 ja 49 sillä ehdolla, että kaikki korttelin tontit rakennettiin yhdenmukaisesti ja että kaupungille varattiin oikeus kauppaa päätettäessä tarkastaa ja hyväksyä rakennusten piirustukset sekä että kaupunginvaltuuston vuonna 1920 vahvistamia⁶⁾ yleisiä tonttien myyntiehtoja noudatettiin. Tonttien haltuunottamisajasta saisi ostaja sopia tonttimaan vuokraajan kanssa.

Evälty anomus saada korvauksetta käyttöä Kaarlenkadun tonttia n:o 3. Helsingin kristillisen työväenyhdistyksen anomuksen, että kaupunginvaltuusto maksutta luovuttaisi korttelissa n:o 336 olevan Kaarlenkadun tontin n:o 3 rakennuksen paikaksi, johon laitettaisiin sekä asuinhuoneita että huoneistoja erinäisille sivistys- ja armeliaisuuslaitoksille, kaupunginvaltuusto epäsi⁷⁾, koska yritys pääasiassa tarkoitti asuinhuoneiden teettämistä ja valtuusto jo oli ryhtynyt⁸⁾ toisiin toimenpiteisiin asuntopulan lieventämiseksi.

Kysymys Eknäsin tilaan kuuluvan maa-alueen pakkolunastuksesta. Sen johdosta että maaherra oli vaatinut kaupunginvaltuuston lausuntoa Askolan kuunan tielautakunnan maaherralle tekemästä esityksestä, että se saisi pakko-

¹⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 117. — ²⁾ Valt. pöytäk. 11. 5. 19 §. — ³⁾ S:n 23. 2. 14 §. — ⁴⁾ S:n 8. 6. 15 §. — ⁵⁾ S:n 2. 11. 2. §. — ⁶⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 144. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 27. 4. 32 § ja 5. 10. 27 §. — ⁸⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 11; vrt. myös tätä kert. siv. 15.

lunastaa Helsingin kaupungin omistamaan Porvoon pitäjässä olevaan Eknäsin tilaan kuuluvan maa-alueen tientekoa varten tarpeellisen hiekanottoaikan teettämiseksi sinne, päätti¹⁾ valtuusto huomauttaa, että puheenaoleva, noin 1 ha:n laajuinen maa-alue käsitti edellä mainittuun maatilaan kuuluvan torpan pihamaan, ja että hiekanottoaika todennäköisesti tulisi koskettamaan torpan rakennuksiakin ja sen viereistä viljelysmaata, minkä vuoksi valtuusto puolestaan vastusti puheenalaiseen anomukseen myöntymistä.

Vantaanjoen poikki vievän sillan ottaminen kaupungin haltuun. Hyväksyen²⁾ Helsingin kunnankokouksen tekemän tarjouksen Vantaanjoen poikki vievän sillan luovuttamisesta kaupungille, kaupunginvaltuusto päätti²⁾ valtuuttaa rahatoimikamarin tekemään puutarhuri J. Johanssonin kanssa sellaisen sopimuksen, että tämä luovuttaisi kaupungille erään n. 1,300 m²:n laajuisen maa-alueen täyden omistusoikeuden ja saisi korvaukseksi siitä palstaansa rajoittuvan ja sen eteläpuolella sijaitsevan 4,500 m²:n laajuisen maa-alueen sekä 10,000 markan rahallisen korvauksen, joka suoritettaisiin kaupunginvaltuuston käyttövaroista.

3. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat kysymykset.

Käpylän omakoti-alueen laajentaminen. Koska kaupunginvaltuuston tekemä päätös³⁾ alueiden luovuttamisesta omakotirakennusten paikaksi oli osoittautunut erittäin onnistuneeksi, kaikki tähän tarkoitukseen käytettävissä olevat tontit kun lyhyessä ajassa oli annettu vuokralle ja suurimmalta osalta jo rakennettu, teki sosialilautakunta esityksen Käpylän omakoti-alueen laajentamisesta, ja ehdotti, että tähän tarkoitukseen, lautakunnan tarkemmin ilmoittamin ehdoin, luovutettaisiin korttelit n:ot 860—862, 865—874 ja 876.

Antamassaan lausunnossa⁴⁾ rahatoimikamari, joka asiasta oli hankkinut kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnon, pääasiassa puolsi ehdotusta, mutta oli sitä mieltä, että korttelit n:ot 870—874 ja 876 toistaiseksi ainoastaan varattaisiin eikä niiden käyttämisestä tehtäisi erikoista päätöstä, koska korttelien tasoittaminen ja teiden teettäminen niihin tuottaisi suuria kustannuksia. Sitä vastoin voitaisiin korttelit n:ot 861, 862 ja 865—868 heti luovuttaa tähän tarkoitukseen, kun useimmille niiden tonteille pääsi valmiita teitä pitkin. Sosialilautakunta oli ehdottanut vuokra-ajaksi 60 vuotta ja kaupungin yleisten töiden hallitus 50 vuotta, viimeainitussa tapauksessa korotetuin vuokramaksuin joka 5:s ja 10:s vuosi huomioon ottaen kaupungille koituneet kustannukset vesijohtojen y. m. parannusten teettämistä. Rahatoimikamari oli sitä mieltä, että vuokraus, jottei verraten kalliiden rakennuskustannusten kuoletus kävisi liian rasittavaksi, sopivimmin olisi määrättävä 50 vuodeksi. Sosialilautakunnan ehdotusta, että rakennukset saisi teettää ainoastaan vahvistettujen normaalipiirustusten mukaan, kamari ei voinut puoltaa. Tämä määräys ei ollut tarpeellinenkaan, kun kaupungin viranomaiset joka tapauksessa voivat olla hyväksymättä ala-arvoisia piirustuksia.

Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ luovuttaa Käpylän korttelit n:ot 861, 862 ja 865—868 omakotirakennusten paikaksi;

¹⁾ Valt. pöytäk. 24 .8. 11 §. — ²⁾ S:n 24. 8. 45 §. — ³⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 11 —

⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 34. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 2. 11. 16 §.